

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnih prejemih:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izkušnja vsak dan središča avstrijskega in pruskega.

Inserati veljajo: peterostopna petletna za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Pogodbeni številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Deželni proračun.

Na dnevnem redu današnje seje deželnega zbora je proračunski provizorij za leto 1911. V dejstvu, da se bo dovolil proračunski provizorij, tiči dokaz, da deželni zbor letos ne bo rešil svoje prve in najvažnejše naloge, da ne bo vzel v razpravo rednega proračuna.

Časa je imel deželni zbor dovolj za to, saj razen ljubljanskega statuta — ki ga je rešil z neverjetno naglico — in razen cestnega zakona ni dognal v tekočem zasedanju ne ene važnejše stvari. Ne dvomimo, da je deželni odbor pripravil proračun pravočasno, lahko bi ga bil torej finančni odsek vzel takoj v pretres in ga še o pravem času spravil pred zbornico.

A vendar se to ni zgodilo. In zdi se nam, da se to namenoma ni zgodilo, da je klerikalna večina namenoma trčila čas s tem, da sploh ni bilo plenarnih sej in da so se v odsekih reševali skoraj samo malo pomembne stvari, ker se je hotela ogniti proračunski razpravi.

Kakor rečeno, je dovoljevanje proračuna najvažnejša naloga vsakega parlamenta. Pri razpravi o proračunu je prilika posvetiti v tajnosti deželnega gospodarstva, pri tej razpravi izvedo volilci, kako se gospodarji z njihovim denarjem, tu je prilika, da povedo poslanci in razložijo želje in potrebe in pritožbe svojih volilcev in da zastopajo svoje nazor.

A ravno tega se klerikaleci boje in po pravici. Deželno gospodarstvo je namreč lahko miselno in malo vestno. Deželni odbor izdaja deželni denar kakor se mu ljubi in postopa tako, kakor bi smel delati kar bi hotel. Nakupovanje mlinov, katero si je dovolil dr. Lampe v nasprotju z jasnim in določenim sklepom deželnega zbora, priča najbolje, kako deželni odbor sklepe in ukaze deželnega zbora prezira in kako postopa z zaupanim mu denarjem.

Deželni odbor razmetava denar, kakor da bi viri deželnih dohodkov bili neizčrpani. V resnici pa je dežela v največjih denarnih zadregah. Proračun izkazuje velikanski primanjkljaj, a vrh tega izrablja deželni odbor vse mogoče fondе, dasi v to nima dovoljenja. Če smo prav poučeni,

je deželni odbor že potratil ves železniški fond in jemlje sedaj denar, ki ga ima za osuševanje ljubljanskega barja na razpolaganje.

Razmere so take, da bi bila redna proračunska razprava nujno potrebna v interesu cele dežele. Klerikaleci pa se te razprave boje, boje se kritike njihovega gospodarstva, boje se detajliranega osvetljevanja proračunskih postavk in zato so potratili čas, ki ga je imel deželni zbor na razpolaganje in s tem preprečili redno proračunsko razpravo. To je zanje vsekakor najkomodnejše. S provizorijem bodo dobili denar za nadaljnje vodstvo deželne uprave in delali bodo s tem denarjem kar bodo hoteli. Tako gospodarstvo pa ni solidno in ni rečno in zna deželo spraviti v najhujše kalamitete.

Slabo gospodarstvo.

V Montecuccolijevi rodbini leži takorekoč v krvi, da vsi Montecuccoli zahtevajo edinole denar. V sedemnajstem stoletju je zahteval avstrijski vojskovodja Rajmund grof Montecuccoli denarja, denarja in zopet denarja. Ravnotako zahteva sedanj avstro-ogrski admiral Montecuccoli denarja in sicer ogromne vsote denarja za zgradbo novih pomorskih velikanov. Avstro-ogrski hoče in mora imeti tudi svoje dreadnoughte, ki se v stabilimento tencico v Trstu že grade. Toda to grajenje je zakrito z nekakim tajinstvenim zagrinjalom. Naši državniki nečijo ničesar vedeti o tem. Ko je 10. maja tekočega leta drž. poslanec Renner vprašal v finančnem odseku državnega zbora finančnega ministra, ali se res grade brez dovoljenja parlamenta in delegacij dreadnoughti, v katero svrhu bo morala monarhija šteti 400 milijonov kron, je finančni minister Bilinski izjavil, da njemu in avstrijski vladi ni o tem ničesar znanega. Pretečeni četrtek je pa admiral grof Montecuccoli v mornariškem odseku ogrske delegacije že nekoliko bolj posvetil v to skrivnost. In londonski časopis »Daily Mail« pa celo poroča, da je admiral grof Montecuccoli v delegacijah zaupno izjavil, da je avstrijska vojna uprava sklenila zgraditi sedem dreadnoughtov, ki bodo stali ogromno vsoto 400 milijonov kron.

In kdo drugi bo moral utrpeti ta velikanski izdelek nego avstrijski in ogrski davkoplačevalci, avstro-ogrsko gospodarstvo. Pridejo pa še druge zahteve, katere bo stavila naša finančna uprava na žep davkoplačevalcev. Socialne in kulturne naloge države so od dne do dne večje. Državni proračuni izkazujejo od leta do leta večje potreščine. In vsakdo, ki presoja moderne proračune, mora biti prepričan, da se uresničuje Balfourjev izrek, ki je imenoval finance problem našega časa. Seveda ga ne sme pri tem motiti trditev, da razvoj splošnega blagostanja popolnoma zadošča za pokrivanje neizmerno naraščajočih proračunov. Ne-pobitno dejstvo je, da se državni proračuni vedno bolj in bolj bližajo kritičnemu momentu.

Naši državniki pa tega ne spoznajo, ker sicer bi se na naš denarni trg ne stavile take pretirane zahteve. Kakor se stavijo ravno v zadnjem času. Ni zadosti, da bo moralo avstrijsko narodno gospodarstvo dati monarhiji velikanske vsote na razpolago — iz naše finančne moči naj črpajo tudi Ogrri in pa Turčija. Ni še dolgo tega, ko je hotela ogrska vlada placirati na Francoskem svoje veliko posojilo v znesku 560 milijonov kron. Toda bogata Francija ni imela denarja za Ogrre! Seveda so takrat navajali razne vzroke in poudarili, da je avstro-ogrski vojni mornarico, vsled česar bi se stališče trozveze v Srednjem morju okrepilo. Resnice je povedal dunajski »Fremdenblatt«, ki je v najožjem stiku z zunanjim ministrstvom, ko je rekel, da ta neuspeh ogrskega posojila priča o slabem stanju našega domačega denarnega trga.

Vendar je pa naš denarni trg še vedno moral toliko moči čutiti v sebi, da je skupno z berlinskim denarnim trgom placiral to ogromno ogrsko posojilo. Komaj so se pa iz našega domačega narodnega gospodarstva iztisnili milijoni in milijoni za razne ogrske potrebe, že se stavijo nove zahteve na našo finančno moč.

Turčija išče stoinpetdeset milijonov frankov posojila. Turška vlada je hotela začetkom to posojilo placirati v Parizu. Francozi so pa zahtevali za slučaj, da dovolijo to posojilo Turčiji, posebno kontrolo nad denarnim gospodarstvom mladoturške vlade. Turški finančni minister Džavid bey pa nikakor noče pripustiti, da bi kak francoski nadkontrolor nadzoroval turško finančno upravo. Seveda so bili tudi politični motivi pri tem odločitvi, ker sicer bi pariški listi temu ne ugovarjali, da vendar ne gre, Turčiji v trenutku posojevati denar, ko ji grozi vojna z Grško.

Naši diplomati pa hočejo napraviti zopet imenitno potezo. Naš denarni trg naj se odpre turškim zahtevam. S tem naj bi naša monarhija zopet pridobila nekaj ugled in vpliv na Balkanu, katerega je vsled nerodnosti naših diplomatov popolnoma izgubila. Govori se tudi, da hoče Nemčija prisiliti Turčijo na pomoč. Toda skoraj vsa nemška javnost je temu nasprotna. Nemško časopisje pravi, da je že zdaj nemški denarni trg prenapet in da se bo v tem slučaju obrestna mera zvišala na 8 do 10 odstotkov. Avstrijski diplomati pa tega nečijo izpredvideti. Visoka oficijalna obrestna mera priča, da na našem denarnem trgu ne vladajo normalne razmere. Naša industrija je takorekoč šele v prvih začetkih razvoja, vsled česar bo treba še ogromnih investicij, če hočemo uspešno tekmovali na svetovnem trgu. Če hoče država za svoje zahteve, ki presegajo tisoče milijonov, in pa še za posojila tujim državam dobiti potrebnih denarnih sredstev, tedaj se morajo vzeti kapitalije iz produktivno naloženega kapitala. V tem slučaju se morajo torej domače kapitalije odtegniti dosedanj produktivni uporabi ter se investirati v posojilih tujih držav. S tem se odtegne produktivni kapital in se na ta način produktivna ovira. S takim postopanjem je pa prizadeto tudi delavstvo, ker se podjetjem, v katerih so zaposleni, odtegne kapital in na ta način zmanjša produktivna moč.

S tem, da se zviša cena denarja, se zviša tudi cena vsem potrebščinam. Z eno besedo, za naše narodno gospodarstvo bi posojilo Turčiji pomenjalo pravo katastrofo. Bogata

Francija ni hotela dati posojila, Nemčija se ga brani dati — revna in šele v razvoju se nahajajoča Avstrija naj pa radevolje dovoli te ogromne vsote. Toda grof Aerenthal hoče utrditi vpliv trozveze na Balkanu, kar bo edinole v interesu Nemčije. Ni dovolj, da smo vsled te nesrečne Aerenthalove politike izgubili popolnoma balkanski trg, katerega je po večini zavzela Nemčija, ta nesrečna zunanja politika naj uniči tudi naše prosperujoče narodno gospodarstvo s tem, da se mu odtegnejo produktivno naložene kapitalije ter nalože v risikanem turškem posojilu.

Kanoniki med sabo in cerkvena pravica.

Naši čitatelji se gotovo še spominjajo, ko smo pred nekaj meseci poročali o izvanredno ostrem nastopu kanonika in župnika bazilike sv. Justa v Trstu, Buttignonija, proti škofijskemu kancelarju, kanoniku dr. Mecchiju.

Buttignoni je namreč razposlal na vse duhovnike tržaške škofije tiskano okrožnico, ki je vzbudila med vsem ljudstvom največje presenečenje, kajti dotična okrožnica je vsebovala toliko grehov, hudobije in nasilstev dr. Mecchija, da bi jih »navaden grešnik« sploh ne zmogel in bi padel pod njihovo težo.

Prevzetni in gospodstva željni kanonik dr. Mecchia — ki je zelo bogat — pa ni sledil Buttignonijevemu pozivu, češ, da naj se vsled pohujšanja in vroče želje vse duhovščine umakne s svojega mesta kot škofijski kancelar, kjer uganja svoja nasilstva in goji spijonstvo, temveč je šel v Rim in pri Vatikanu zatožil Buttignonija pri svojih »prijateljih«.

Kongregacija sv. koncila je Mecchiju ugodila in naložila Buttignoniju, da mora tekom 8 dni »sub poena suspensionis ipso facto incurrenda« preklicati vse, kar je napisal proti kanoniku Mecchiju. — Kanonik Buttignoni je prosil in zahteval kanonični proces, ker je hotel doprinese dokaz resnice za vse obdolžitve proti Mecchiju. Ali zamenj! Sv. koncilna kongregacija mu ni niti odgovorila!

LISTEK.

Pisateljova sreča in nesreča.

Opisal jo je gospod Baroda.

(Konec.)

»Ha - ha - ha,« je hreščalo njegovo grlo, »drži me za uho, da ne skočim skozi okno!«

Nato je planil po motvoz in se že mislil obesiti na železni drog, ko mu pisatelj, ves užaljen, pokaže polno pest. Peter se je zajokal od ginjenosti, zlasal samega sebe in se vrgel v čevlje. Sla sta po Tono, ki je vprav na pratiko gledala, in jo povabila s seboj. Poskočila je do stropa in se prepasala z židanim predpasnikom. Vrtar Boštjan pa je vzel motiko na rame in kar okoli vratu so se objeli. Napotili so se po beli cesti, ki je držala naravnost v slavno krčmo, in predno je Andrej Rožmarin utegnil vsem dopovedati svojo srečo, so že sedeli za široko mizo. Poklicali so polič vina, ukazali so, naj se jim zakolje gos in raca in zamesi in speče velik kolač. Oteščali so se s kruhom in klobasami, in so tako pili, da je bilo kaj! Zraven pa so govorili o važnih in učenih stvareh: Kako se žanjejo hrasti, kako se mlatijo gobe, kako se

prideluje dež? Vse to so vedeli in še marsikaj.

»Kdo bi si le mislil, Andrej, kdo bi si le mislil, da nas boš ti kdaj tako lepo pogostil!« Tako je povzela Tona, kateri je šla prva beseda v družbi. »Saj sem vedno dejala, da nisi takšen, kakor so dejali.«

»O - ho - ho,« je jezno ugovarjal Peter. »Tisto pa že ne, jaz pravim, da ne! Andrej je gospod in gospod ostane. Kaj ne, Andrej, da si gospod!«

»Kdo pa je rekel, da nisem gospod,« se je začudil veseli pisatelj. »Pokažite ga mi, da pijem z njim bratovščino!«

»Kakopak, sem z njim, mi ga hočemo videti! S tole motiko ga bom okopal tako lepo kot rožice spomladi. Andrej je gospod, ali ne, Tona? Zakaj pa nič ne rečeš?« Boštjan je pogledal svojo sosedo in sedel bližje k njej.

»Jaz tudi pravim tako! Pa so mi rekli: »Ali si neumna, Tona, da zastonj rediš tistega cigana suhega? Ali si neumna, Tona? Ali res slišiš travo rasti, Tona?« Pa sem dejala: »Kaj vi veste,« sem dejala, »mi bo že plačal, ali ne Andrej?«

»Kdo je rekel, da ne bom plačal? Na, Tona, tu je cekin, njegovi bratci pa pridejo za njim. Saj še ni vseh dni konec, bi mislil. Na, Peter, cekin, in kadar da bog zopet dobro letino, pa dobiš drugega. Na, Boštjan, cekin! Več, to je za tobak in zato, ker sva prijatelja.«

»In prijatelja tudi ostaneva!« je potrdil Boštjan.

»Kar objela bi te,« je dejala Tona in šla proti pisatelju. »Kar objela bi te!«

»Saj ni treba,« se je branil Andrej Rožmarin. »Saj veš, Tona, da te imam rad in da sem iz srca ponižen.«

»Objela te bom, pa je! Nočem, da bi kdo rkel, da sem ošabna,« je Tona kljubovala.

»Tu imaš še en cekin, Tona! Daj mi roko in pij, samo nedolžnost mi pusti!«

Peter je medtem točil kozarce, in ko je bilo opravljeno to delo, je zajel Tono v svoje naročje.

»Kakšna pa si, da mene ne vidiš, ali si se že napila? Saj še nisem tako star in fant sem tudi še.«

»Čeprav sem vdova, pa se grem skušati še z vsakim dekletom,« se je pohvalila Tona in trčila z Andrejem.

Našli so se kozarci in zažvenkljali, v grla je teklo vince, in moč in radost je kipela iz src. Vse je bilo navdušeno in mlado, in pisatelj se ni mogel otresti objemov svojih prijateljev. Zapeli so prevesele pesem, da so donele stene, da so zvenela okna. Gos in raca sta prišli na mizo, s vinom so si zalivali, s kolačem prigrizovali. To je bilo zvečer, in ves kratki večer do polnoči, Junaki so bili, a vendar so s jutraj ležali pod mizo.

In zdaj, bratje moji, si potresite pepela na glave, razgrajte si oblacila, sestre moje! Lijejo naj vam solze, da bi napolnile morja, zakaj zgodila se je velika nesreča.

Mogočno je hodilo že solnce svojo visoko pot, ko je Andrej Rožmarin drugi dan stopil iz krčme in na cesti iskal svojih misli.

»Ako se ta stvar dobro premisli,« je uvaževal, »potem snoči nisem bil sam na gostiji. Štirje kozarci so stali na mizi in trinajst praznih poličev v kotu, tla so bila povzljana in poležana. Potemtakem smo bili zbrani štirje evangelisti, a drugi so se že menda z zoro vred skrili bele-m dnevu. In jaz sem sam!«

Začel se je smejeti veselemu spominu, ki mu je ostal in se razkošatil v duši.

»Ah smo se dobro imeli! Že od krsta nisem bil v tako krasni družini. Kdo bi si mislil, da je Tona tako imenitna baba! Ne vem, če se nisem zaljubil vanjo, saj ima pravzaprav še rdeča lica in močna je kot medvedka. Boštjana je vrgla z levico in Petra je pestovala, kakor da ima otroka. In meni je odpustila vse dolge!«

Krenil jo je s ceste v stransko ulico, ki je tekla med ograjami in grmovjem, poraščeni s hmeljem. Nekoliko je bil blede v lica, plave oči je imel rdeče obročene, in misli so se mu prelivali in mešale v močganih. Včasih je pomalem zaživigljaj, nati-hem je sapel to in ono pesmico, postal in se zamislil:

»Prekrasno! Prosim vas, le to pomislite, kako bi jaz danes delal, da imam le vinar v žepu! Le vinar, vami pravim. Niti črke ne bi zapisal. Kadar imam denar, tedaj nimam misli, ne talenta, ne volje. Denar napravi iz mene idiota, a drugače sem vele-um!«

Zavihtel je desnico in zamahnil po zraku.

»Kako se bo danes krasno pisalo! Sto slavnih idej mi blodi po glavi, in kar si zaželim, je moje. A meni se mudi, žega me po črnili, oči bi se že rade naslajale na belem papirju in roka hoče plesati.«

Smehljal se je in smehljaje je segel v žep. Ali tisti hip je odskočil, kakor da je zadel na modrasa. V roki se mu je bleščala srebrna krona cesarskega kova.

»Oj! In mi je nismo zapili! Še nikoli se mi ni zgodilo, da bi prinesel iz krčme novičke domov, in danes imam celo krono! Moj bog, s čim neki sem zaslužil to hudo sramoto in kazen!«

Divjal je po ulici, pulil si lase in grizel ustne.

»Krona! Oj, nesreča, sramota! Hribi, zagrnite me, morja, pokrite me!«

A hipoma se mu je zasvetil obraz v rajskem veselju, in oblila ga je solnčna slava. Vzel je krono med prste in jo zalučil čez strebo. Vdignila se je, zasijala v prelepem loku in is-gnila.

— Edini srbski list v Dalmaciji „Dubrovnik“, ki je pred tedni začel prenehati izhajati, je izšel znova v Dubrovniku ter bo odlej izhajal redno kot organ dalmatinskih Srbov.

Rnjževnost.

— Janca Trdine zbrani spisi. V založbi L. Schwentnerja je izšla že 9. knjiga zbranih Trdinovih spisov. Ta knjiga obsega osmi del »Bajk in povesti«. Šest spisov je v tej knjigi. O Trdinovih bajkah in povestih smo že toliko pisali, da bi morali sami sebe ponavljati, če bi hoteli novič govoriti o izrednih vrlinah tega pisatelja. Ob sebi se razume, da priporočamo knjigo kar najtopleje. Cena brošure 2 K 50 v, vezani 3 K 70 v, po pošti 20 v več.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Zalostno petindvajsetletnico bo obhajal M. Srebot, delavec brez stalnega bivališča, kajti vsega skupaj je v ječah presedel 23 let 11 mesecev in sedaj je bil zopet zaradi tatvine obsojen na poldrugo leto težke ječe, tako da bo skupno število njegovih kazni znašalo nad 25 let. Bil je že zaradi ropa in opetovano tudi zaradi tatvine kaznovan. Dne 23. junija t. l. je zopet v družbi tatinskega tovariša v Orešju izmaknil trgovcu Francetu Benčini raznih reči, vrednih 30 K. Hotel je tudi v prodajalno vlomiti, a je pograbil napačne ključke, katere je pred vrati prodajalne pustil. Ukradenec čevlje je prodajal krmarici Mariji Šemerlovi na Stermici, ker jih pa ni marala kupiti, je njo in njena dva otroka pretepel; za deklo pa je vrgel likalo in en lonce. Šele orožniki so napravili konec rabuki. Človeška družba bo pa imela sedaj 1½ leta mir pred njim.

Nevaren berač. Florijan Posavec 46 let star, berač v Ljubljani, je sicer hrom, a zelo nevaren tat, ki je že tudi več let presedel zaradi tatvine po ječah. Za svoje tatinske operacije si je v zadnjem času izvolil gostilne in sicer z dobrim uspehom; kajti dne 27. julija t. l. je v Severjevi gostilni na Rakeku vzlet natakariji iz predala bankovce za 20 K. Dne 8. avgusta t. l. je v Rentovi gostilni v Kranju s tujimi ključki skušal odkleniti »kredence«, v kateri se je nahajalo do 300 K, a ga je domača hišina zasacila. Več sreče je imel v Perkovi gostilni v Trzinu, kjer je izmaknil natakariji denarno torbico z 690 K denarja. Pri hišni preiskavi na njegovem stanovanju so našli v neki posodi, ki je bila pokrita s pšenom, na katerem so bili položeni trije jajci. 80 K. Pozneje pa je še obdolženecova žena prinesla k sodišču 100 K, češ, da so njegove. Posavec odločno vse taji. Obsojen je bil na tri leta težke ječe.

Sleparski agent. Friderik Slišeher je služil pri tukajšnji tiskovni Hartman in Tomažič za agenta. Ker se je za izkazalo, da ni pošten, je bil odslavljen. Vsled prošnje in obljube je bil zopet v službo sprejet. In res je svojem gospodarju spočetka kazal, da se je popoblašil. A to je trajalo le nekaj mesecev. Kmalu je začel v stare grehe. Čeravno ni imel pravice za trdno sprejemanje denarja in je bila na tiskanih računih tudi opomba, da se naj plačila potom pošte tvrdki pošiljajo, posrečilo se mu je vendar dobiti od 12 naročnikov 456 K 87 v. Obdolženec vse odkrito priznava; obsojen je bil na šest mesecev ječe.

Mlad pretepač. Anton Zorman, 18 let stari delavec v Rakovljaku se je dne 10. julija t. l. v Dolenčevi gostilni sporekel s fantom Francetom Kreveljem. Slednji je s svojim tovarišem Antonom Lozarjem okrog polnoči zapustil gostilno ter se vlegel pri vaškem vodnjaku. Kmalu je prišel mimo fant Janez Gorup. Krebelj začne nad njim upiti, in v trenotku, ko zamahne ta s pestjo proti Gorupu, mahne ga Lozar s tako silo po glavi, da je lobanja večkrat počila. Obdolženec, ki dejanja ne taji, je bil obsojen na pet mesecev težke ječe.

Mlada vlomilca. Pred graškim sodiščem sta stala včeraj dva mlada vlomilca: solicator Juli Knapleš iz Zagreba, rojen v Mariboru, star 18 let, in bivši učenec sedmega gimnazijskega razreda v Zagrebu, Edward Stožir, star 18 let, in pristojen v Belovar. Oba obtožena sta skupno izvršila več vlovov tako v Zagrebu kakor tudi v Gradcu. Ko so namreč postala tla v Zagrebu prevročila, sta jo v začetku junija tega leta primahala v Gradec. V Gradcu sta izvršila dva vlomila. Drugi si jima je prav dobro izplačal, kajti odnesla sta za ti-soč kron raznih predmetov. Dne 8. junija je že obvestila zagrebška policija graško, da sta pobegnila nevarna vlomilca iz Zagreba v Gradec. Še tisti dan sta bila ob aretovana v gostilni »Zur Stadt Linz«. Bivši solicator Knapleš je takoj vse priznal, Stožir pa je odločno vse tajil. Pri večerajni obravnavi je tudi Stožir priznal svojo krivdo. Knapleš je bil obsojen v 18 mesečno, Stožir v 13mestno težko ječo. To je kazen za oba vlomila v Gradcu, zaradi osebnih vlovov v Zagrebu prideta oba mlada

ingubljence pred zagrebško sodišče.

Radi uboja se je te dni zagovarjal pred porotnim sodiščem v Ljubnem delavec v kamnolomu Anton Juhart. Ker obtožene ne razume nemško, se je pritegnil za tolmača gostilničar Simončič. Porotniki so zanimali vprašanje glede uboja, potrdili pa so vprašanje glede pregreška zoper varnost življenja. Juhart je bil obsojen na osem mesecev zapora.

Sleparski mesar. Meso je že itak drago, da si ga more navaden človek privoščiti enkrat v mesecu in da skoro že nastajajo izgredi zaradi neznozne draginje, pa se vendar še dobe mesarji, ki nesramno goljufajo občinstvo. Tak sleparski mesar je Ferdinand Klei v Trstu. Nela, da nima cementirane tehnične, je njegova tehnika tako urejena, da je ona stran, na kateri se tehta meso, za 35 gramov težja, nego stran za uteži. Izzen tega je imel na spodnjem robu tehnične pritrdjena dva koščka mesa, ki sta tehtala 16,73 gramov, tako da je bil kupec vselej osleparjen za 45,73 grama. Sleparski mesar je bil v četrtki pred tržaškim sodiščem obsojen na 4 mesece težke, s postopno poostrene ječe. Poštenjaku se bo post posebno prilgel!

Hranilnice za Roseggerjev fond. Notranje ministrstvo je preklalo odločbo namestništva, s katero je sistiralo sklep hranilnice v Podmoklih darovati 2000 K za Roseggerjev fond, in je to izjemoma dovolilo.

Odločba naučnega ministrstva. Iz Prage poročajo: Okrajno glavarstvo v Novi Paki je od nekega delavca zahtevalo, da mora pustiti svojega sina, ki je brez konfesije, obiskovati pouk v eni ali drugi od države priznani konfesiji. Ker tej zahtevi ni ugodil, ga je okrajno glavarstvo kaznovalo parkrat z denarno globo, slednji pa celo z zapornom. Deželni šolski svet je potrdil odločbo okrajnega šolskega sveta, namestništvo pa ukrep okrajnega glavarstva. Delavec je rekuriral na naučno ministrstvo, ter se obenem pritožil na upravno sodišče. Naučno ministrstvo je pa neposredno pred razpravo pred upravnim sodiščem izjavilo, da so odločbe okrajnega in deželnega šolskega sveta neveljavne in je tudi to-zadevne kazni preklalo. Ministrstvo je izreklo, da šolske oblasti ne morejo siliti očeta, ki je brez konfesije, da pošilja svojega sina k veronauku.

Razne stvari.

* Zrakoplovec ponesrečil. Francoski zrakoplovec Blanchard je padel v bližini Issy les Moulinaux iz višine 30 metrov s svojim zrakoplovom na tla. Blanchard je bil takoj mrtev.

* Obsojen baron. Niževavstrijški deželni uradnik Lotar baron Villasecco je bil v tork obsojen na štiri mesece ječe. Napravil je različna sleparstva in končno je prišel v konkurz vsled svoje krivde.

* Samomor vojaškega godca. V Solnogradu se je z vojaško puško ustrelil polkovni kapeli 59. pehotnega polka prideleni pešec J. Blaschek. Kroglo si je pogнал v spodnji del života. Prepeljali so ga v vojaško bolnišnico.

* Strel pred sodiščem. Pred kazenskim sodiščem v Moabitu, v severnem delu Berolina, je prišlo med dvema strankama do hudega prepira. Po razglasi sodbi je nek možak začel streljati z revolverjem. Dve osebi sta bili smrtno nevarno poškodovani.

* Vihar ob Baltiskem morju. Na Baltiskem morju in po obrežju je divjal včeraj silen vihar, ki je napravil ogromno škodo. Poškodoval je ladje, več ljudi se je ponesrečilo. V Rigi in drugih baltičkih mestih je vihar odkril cele vrste hiš.

* Nesreča pri gradnji električne železnice. V Sv. Hipolitu je zdrčala na progo za električno železnico velika plast zemlje, ki je zasula štiri delavce. Sebe po daljšem času so potegnili delavce izpod kupa zemlje; trije so bili že mrtvi, četrti je baje samo lahko poškodovan.

* Sam napovedal blaznost. V tork zvečer je pridiral krojaški pomočnik J. Voggenberger v Solnogradu v policijsko stražnico s klicem: »Pomagajte mi, znorel bom!« In nekaj minut pozneje je krojač res postal tako besen, da so ga komaj ukrotili. Prepeljali so ga v blaznico.

* Zlato na Tirolskem. Iz Inomosta se poroča, da so pri kopanju za električne drogeve v bližini Sterzinga zasledili precejšnje množine zlata in srebra. Pri dosedanjih poskusih se je dobilo v dveh kilogramih peska dva grama zlata. Upajo pa, da je nižje v zemlji še mnogo več zlata.

* Puntarski poročnik. Angleški poročnik Sutor je spisal brošuro, v kateri je zabavjal čez upravo angleške armade. Sutor je bil zaradi tega obsojen na nekaj mesecev ječe in na izključitev iz armade. Zdaj se je pa Sutor menda zopet pregrešil proti angleški armadi, ker so ga te dni zopet zaprli.

* 10.000 delavk štrajka v New Yorku. V New Yorku je zahtevalo nad 10.000 delavk, vpisanih v tovarnah za kravate. Delavke zahtevajo višjo plačo, boljše zdravstvene razmere v delavnicah, skrajšanje delavnega časa in pripoznanje unije.

* Zopet katastrofa v premogetnem rovu. V Starkville Colo. premogetnem rovu se je pripetila razstrelba, in pri tej priliki je zasulo okoli 50 delavcev. Dosedaj so dobili 25 trupelj. Avstrijski in italijanski konzuli so prihiteli v Starkville, da dobijo za svoje vlade podatke o usodi zasutih premogetarskih delavcev. Je-li med ponesrečenci tudi kaj Slovencev, dosedaj ni znano.

* Ljubimko hotel zastupiti. Včeraj je bil pred porotnim sodiščem na Dunaju obsojen brezposelni Gottlieb Wondraček zaradi poskušnega zastupljenja na šest let težke ječe. Ovdarila ga je njegova ljubimka, da jo je hotel zastupiti. Wondraček je dlje časa živel od samih ženitnih sleparij. Svojo zadnjo ljubimko je pregovoril, da je napravila oporoko v korist njemu, nato ji je dal strupa. Ljubimka je spoznala njegov namen in ga je ovdarila.

* Znati je treba! Lansko leto sta prišli v londonsko gledališče Prince of Wales k predstavi dve dami z velikanskimi klobuki. Za njimi sedeč gospod se je začel jeziti, zahteval, naj odstranita klobuke, gledališčni ravatelj Curzon je posredoval in ko se nista hoteli udati dami, ju je kratkotalo vrgel iz gledališča. Dami sta ga tožili radi razžaljenja in dejanskega napada in ravatelj Curzon je bil sproščen. To je bila seveda velikanska reklama za njegovo gledališče. Sedaj pa toži ena dama ravatelj za 3600 K, katere ji je obljubil. Ravatelj, obe dami in gospod, ki je sedel med njima, so bili vsi zmenjeni. Ravatelj jim je obljubil denarno vsoto, katere pa kakor se vidi še ni plačal. Ta dogovor bo najbrže zopet reklama za gledališče.

* S sodom okrog sveta. V ponedeljek sta dospela na Dunaj Italijana Attilio Zanardi in Evgen Vianello s svojim sodom. Imenovana Italijana potujeta za stavo ter morata prepotovati s svojim sodom Evropo, Ameriko in Afriko. Dne 20. junija 1909 sta lopotovala iz Benetk. V tem času sta prehodila severno Italijo, Svico, Francijo, Angleško, Belgijo, Holandijo, Nemčijo in Rusijo. Sod, ki ga kalita pred seboj, tehta 400 kilogramov in drži 1800 litrov. V njem imata potnika shranjen svoj živež. Z Dunaja prideta v Trst, kjer se vkrcata na ladjo, da se odpeljeta proti Ameriki. Rok, za prepotovanje omejenih svetovnih delov je določen na 12 let. Dolej sta na potu 16 mesecev. Stava znaša 30.000 frankov.

* Ponedeljkova šala. V ponedeljek zjutraj sta napravila dva mlada Dunajčana, ki sta prekročala celonoč, popolnoma novo šalo. Prišli so neke trgovine s kuretno v 16. okraju, sta nakupila nekaj kur in nekaj petelinov, ter vse skupaj zapodili na cesti. Ljudje so sprva začudeni gledali to početje; zbralo se jih je končno toliko, da so onemogočili ves cestni promet. Spravili so se na lov za kurami, ker si je pač marsikdo želel poceni priti do slastne kuretnine. Vinska moža sta se temu svojemu sponedeljkovemu vicu blaženo smejala. Toda prišli so sitni policisti, ki so zahtevali, da se moža takoj odpravita domov, da prespita svojega načelka. Moža sta se uprla in sta prvega policista pretepla. Šele s sabljami so policisti ukrotili od raznih duhov razgreta Dunajčana.

* Sijamski kralj. Te dni so listi poročali, da je umrl sijamski kralj. Novi kralj, ki se imenuje Maha Varjivudh, je študiral na Angleškem in je bil pridelen nekaj časa angleški armadi. Vzgojen je torej popolnoma v evropskem duhu. Poročil se bo z neko japonsko princesinjo. Tudi njegov oče, Hualongkorn, se je bil že precej poevropil.

Sijamski zakoni dovoljujejo kralju, da ima cel regiment žen in stari oče sedanjega kralja je imel še 600 žen in poleg tega okoli 3000 odalisk. Ko je umrl, je zapustil 81 otrok. Sedaj umrl kralj je bil bolj skromen; imel je le 9 žen. Hualongkorn je potoval pred leti po Evropi. Bil je na Angleškem, v Franciji, Nemčiji in Italiji. Imel je seboj v Evropi svoje dvorne plesalke, ki so dale osobito francoskemu časopisu mnogo zanimivega gradiva. Pokojni kralj pa je na svojem potovanju po Evropi dal tudi sam časopisu mnogo gradiva, to posebno radi radovednosti, s katero je hotel vse videti in ki je bila dostikrat naravnost otročjernaivna. Nakupil je na svojem potovanju vsemogoče stvari, avtomobile, potrebne in nepotrebne stroje in aparate, obleko, juvele itd. Ko se je vračal v domovino, je bila ena velika ladja polna samega blaga, ki ga je kralj nakupil po raznih mestih Evrope. Nekega dne je videl pri nemškem prestolonasledniku velike vžgalice. Vprašal je prince, kje bi se dobilo slične vžgalice, in prestolonaslednik mu je dal naslov in kralj

Hualongkorn jih je naročil en vagon, češ, tako bom preakrbljen za nekaj časa. Če je Hualongkorn potem ko je prišel v domovino, začel trgovino z vžgalicami na debelo, tega kronika žalibog ne pove. Od svojih potovanj po Evropi je pridobil toliko, da je odpravil marsikako barbarako navado v svoji državi in posebno na dvoru. Vendar pa je ostalo še mnogo, kar bo moral odpraviti novi kralj, če bo hotel. Tako se princesinje cesarske hiše ne smejo poročiti. Tudi ljubiti ne smejo. Ker se je ena sestra pokojnega Hualongkorna pregrešila proti tej zapovedi, je bila obsojena v smrt potom lakote. Truplo pokojnega kralja so sežgali.

Kupujte jutranjo izdajo „Slovenskega Naroda“.

Telefonska in brzojavna poročila.

Seja vojnega odseka avstrijskih delegacij.

O. — Dunaj, 27. oktobra. Vojni odsek avstrijskih delegacij je nadaljeval danes dopoldne generalno debato v vojnem proračunu. Posebno stroje je kritikoval socialno - demokratski delegat Seitz zahteve vojne uprave ter poudarjal, da bodo morali vsi tisti, ki so danes v delegacijah zastopniki velikih vojaških zahtev, imeti tudi pogum, glasovati potem v parlamentu za v to potrebne davke. Ti davki pa nikakor ne smejo biti indirektni, temveč samo direktni. Nato je odgovarjal skupni vojni minister Schönhaich na razna tekoma debate nanj stavljen vprašanja. Poudarjal je, da se nahaja novi vojaški kazenski proces že v štadiju zadnjih pogajanj med obema vladama in da pride do sporazuma med obema državama. Dvoboji so v zadnjem času med oficirji zelo ponehali. Minister je tudi poudarjal, da glede vojaških zahtev v zadnjem času vlada na Ogrskem mirnejše in zadovoljivejše razpoloženje.

Program delegacijskega zasedanja.

S. — Dunaj, 27. oktobra. Odsek grških delegacij za zunanje zadeve se sestane v ponedeljek 31. t. m. Finančni odsek se sestane najbrže 5. novembra. Od 6. novembra naprej bodo denarne seje.

Deutsches Volksblatt« preide v roke krščanskih socialistov.

S. — Dunaj, 27. oktobra. Današnja »Arbeiter Zeitung« prinaša vest, da se pogaja izdajatelj »Deutsches Volksblatt« Vergani, ki je v zadnjem času napadal tudi večkrat oditelje krščanskih socialistov, z odstvom krščanske socialne stranke, da preide list v last stranke, ki hoče na ta način tega neprimernega nepridiprava odstaviti. List preide v roke stranke po posredovanju trgovskega ministra dr. Weisskirchnerja. Vergani zahteva za to 2 milijona kron. Današnji »Deutsches Volksblatt« hoče sicer to vest prikriti, toda to se mu ni dobro posrečilo.

Grof Sternberg proti klerikalizmu.

M. — Dunaj, 27. oktobra. V današnjem »Wiener Tagblatt« piše znani grof Albert Sternberg, velik ljubljence klerikalcev, v revoluciji na Portugalskem ter konstatira v njem, da pomenja portugalska revolucija upor ljudstva proti klerikalizmu izkoriščanju in nasilstvu. Znamenje časa je, da klerikalizem povsod propada in žalostno dejstvo je, da sta klerikalizem in kršanstvo danes identična.

Mlad morilec.

M. — Dunaj, 27. oktobra. Danes se je pričela pred tukajšnjim porotnim sodiščem obravnava proti 20letnemu gimnazijcu Jurju Skala, zaradi hudodelstva umora. Skala je ustrelil 15letno Rožo Binder, ker mu ni hotela biti poslušna, z revolverjem in sicer 6krat zaporedoma na dvorišču svojega stanovanja. Prišlo je do tega vsled tega, ker Roža Binder, ki je trgala na vrtu rože, ni hotela dati Skali rož, ko je ta pristopil k njej in zahteval od nje rož, in ga na kratko zavrnila, da mu rož ne da, če jih hoče imeti, da naj jih gre sam trgat. Skala je na ta njen odgovor potegnil iz žepa revolver ter ustrelil na Rožo Binder 6krat zaporedoma, tako da je bila deklca na mestu mrtva. Zagovarja se deloma s slabomnostjo. Pred preiskovalnim sodnikom je izjavil, da je bilo za njegovo dejanje odločilno, ker je bil ljubosumen in ker je imela Binderjeva baje razmerje z nekim natakarkjem. V teku preiskave pa se je vse to izkazalo, da vse to ni res in da je Skala izvršil umor iz same maščovalnosti, ker ga je Binderjeva zavrnila. Zagovarja se jako zmedeno in alabo.

Češko-nemški pravna pogajanja.

M. — Praga, 27. oktobra. Vsroki večerajšnjih nesadom se pojavljajo

težkoč pri češko-nemških pravnih konferencah so ti, da so se hoteli češki člani komisije naprej zagisurati, da se z njihovimi nazori strinjajo vsi češki poslanci. Zaradi tega ni prišlo večeraj do perfekcioniranja sprave ter se radi tega danes dopoldne ob 10. uri češki deželnozbornski klubi in ob 11. dopoldne načelnštvo zveze čeških poslancev v deželnem zboru sestanejo, da se še enkrat posvetujejo o celem gradivu in dajo zastopnikom v narodnopolitični komisiji v to poloblastilo.

Volitve na Hrvaškem.

O. — Zagreb, 27. oktobra. Hrvaška vlada dementira po ogrskem korrespondenčnem biroju vesti, da bi hotela izrabiti vojaštvo v svoje volilne namene (!). Pač pa je vojaška asistencija zaradi tega potrebna, ker po novem volilnem redu pride veliko več volilcev na volišče in se je bati, da pride radi tega do jako ostrih volilnih konfliktov in bojov. (O. u.: Se bere kakor kranjski Črne). Vlada hoče z vojaško asistenco doseči le svobodo glasovanja (!!) in je tudi pripravljena, postopati kazensko proti onim ljudem, ki trosijo med svet te veresnične vesti.

Spopadi med bolgarskimi ustaši in turškimi vojaki.

B. — Solun, 27. oktobra. Bolgarska ustaška četa je napadla pri Sul-tanje Pepe oddelek turških vojakov ter pri tem ustrelila enega vojaka. Vojaštvo je zasledovalo ustaše in usmrtilo pri tem 3 četnike, 2 pa težko ranilo. V okolici Strumnice je prišlo do spopada med četo znanega ustaša Cernojeveja in turškimi vojaki. Pri tem sta bila dva Bolgara usmrčena, 2 pa težko ranjena. 45 Bolgarov iz monastirske okolice so turški vojaki aretirali, ker so baje podpirali ustaške čete.

Breztaktnost nemškega cesarja Viljema.

F. — Bruselj, 27. oktobra. Pri večerajšnjem slavnostnem banketu je nemški cesar Viljem govoril svoj govor nemško. Izmed 150 navzočih go-stov ga ni razumelo 120. Vse se je čudilo tej breztaktnosti nemškega cesarja, ki je proti običaju, da se govori ob takih prilikah francosko, nena-doma in nepričakovano govoril nemško in o tej svoji nameri niti ni obvestil kralja Albrehta, ki je bil seveda tudi vsled nemškega govora zelo presenečen. Ta Viljemov govor se komentira z nemško ošabnostjo in brez-taktnostjo.

Italija in avstrijska mornarica.

F. — Rim, 27. oktobra. Veliko pozornost vzbuja članek v italijanski mornarski reviji »Preparationes«, ki se bavi z zgradbo avstrijskih dreadnoughtov ter pravi, da namerava Avstrija zgraditi 10 dreadnoughtov. Članek pravi, da je to oboroževanje in ojačenje avstrijske mornarice obrn-jeno edinele proti Italiji, kar je jako čudno, ker se na oficijalnih sestankih tako zelo poudarja presrečnost medsebojnega razmerja.

Kriza v francoskem kabinetu. — Iz francoskega parlamenta.

F. — Pariz, 27. oktobra. V današnji seji poslanske zbornice bo voditelj francoskih socialistov Jaures ostro napadel ministrskega predsednika Brianda zaradi odredb, ki jih je vlada odredila o priliki zadnjega železničarskega štrajka. Nato inter-pelacijo bo takoj odgovoril minister za javna dela Viviani, ki bo podal izjavo, da se v tem oziru ne strinja z ministrskim predsednikom Briandom in da radi tega poda demisijo.

Sanacija portugalskih financ.

M. — Berlin, 27. oktobra. Iz Lisabone se poroča, da namerava nova portugalska vlada poplačati vse portugalske dolgove v inozemstvu, ki znašajo okoli ene milijarde, ter da hoče v ta namen najeti veliko posojilo.

Naš dunajski urednik dr. Albert Kramer

stanuje VII/2, Lerchenfelderstrasse Nr. 15, I, II/18, ter med 6. do 7. popoldne v vseh lista se zadevajajočih zadevah na razpolago. Med 1. do pol 3. popoldne in 8. do pol 12. zvečer telefon št. 20.530 local in interurban.

Gospodarstvo.

Laški kapital in laška industrija v Črni gori.

Že nekaj let je Črna gora preplavljena z laškim kapitalom, ki ustanavlja tam razna industrijska podjetja. Z laškim kapitalom prihajajo v deželo tudi laški ljudje, inženjerji, trgovci in delavci. V Črni gori jih ne vidijo radi, ker imajo Lahi prediv temperament in ostudne navade, ki ne ugajajo moralnemu naziranju Črnogorcev. V Črni gori žive še vedno patriarhalno, a Lahi prinašajo nemoralno zahodnih industrijskih aretišč. Seveda mislimo tu na akupost, dočim se poindinci po-

polnoma dobro obnašajo in spošt-
ujejo navade Črnogorcev.

Lahi so začeli najprej s tobako-
vim monopolom. Črnogorski nar-
odu je bila ta stvar odločna. In to je
bil prvi varok, da Črnogorci niso nič
kaj prijazno gledali počenjanja La-
hova. Radi tega importa Lahov so ne-
kateri posebno zamerili ministrame-
nu predsedniku dr. Lasu Tomano-
viću, češ, da je on podpiral to inva-
zijo laškega kapitala. Od druge stra-
ni pa zopet zatrjujejo, da se je dr. To-
manović dolgo trudil, da pridobi du-
najske in bruseljske kapitaliste za
razne industrijske investicije v Črni
gori, da so pa bili vsi njegovi poskusi
brezuspешni.

Lahi so to stvar nekoliko druga-
če pregledali. Ojunačila jih je pa pri
tem tudi laška vlada in sicer iz poli-
tičnih ozirih. Ko je Crispi poiskal na
črnogorski planoti družico takratne-
mu mlademu laškemu princu-presto-
lonasledniku, mu ni po glavi rojila
samo darwinska ideja, temveč je pri
tem zasledoval tudi gotove politične
cilje. Stremil je za tem, da obnovi
nekdanji vpliv Beneške na vzhodni
obali jadranskega morja. Za tem ci-
ljem gre tudi laški kapital.

Inž. E. Coen Caglia piše v rimski
»Novi Antologiji« o delovanju La-
hova v Črni gori. Tudi on poudarja
tako začetak politično važnost
Črne gore, ki je, čeprav majhna, ven-
dar vpoštevanja vredna zapreka za
germanski »Drang nach Süden«. Pri-
poveduje, da se je Avstrija ponujala,
da prevzame nekatere zgradbe javne-
nega interesa, tako na pr. da hoče po-
daljšati južno-dalmatinsko primor-
sko železnico mimo Bara, Duhinja
do Skadra. Temu so se uprli kralj
Nikola in pa črnogorska vlada, ker
so uvideli, da bi bilo to prava poli-
tična in ekonomska hipoteka, ki bi
obremenjevala Črno goro. Predloge
laških kapitalistov — pravi nadalje
inž. Caglia — pa so sprejeli z odprtimi
rokami. Ti so donesli korist laški tr-
govini, pa tudi gospodarskemu na-
predku Črne gore.

V vrsti laških podjetij se nahaja
na prvem mestu tobakovi monopol.
Črna gora je prepustila ta monopol
za dobo 25 let neki laški akcijski
družbi, ki razpolaga s kapitalom
2.500.000 frankov. Ta rešila ima v
Podgorici tobačno tovarno, na Du-
naju pa razširjeno agenturo. Razven-
tega ima v Podgorici in na Cetinju
velika skladišča. »Barska akcijska
družba« s kapitalom 4 milijonov
kron je dobila za 60 let koncesijo,
da zgradi svobodno pristanišče v Baru,
železnico od Bara do Skaderskega
jezera in potrebne ladje za plovstvo
na tem jezeru. Dela v pristanišču so
skoraj gotova. Svobodno pristanišče
je bilo otvoreno že meseca novembra
leta 1909 in takrat je dobila ta druž-
ba od črnogorske vlade v svoje roke
upravo vseh javnih poslov razven
javne straže.

Dne 1. januarja 1909 so izročili
prometu tudi železniško progo Bar-
Vir. Dolga je 44 kilometrov, in pod
Sutormanskim žrelom blizu Bara
dviga se 66 metrov nad morsko gla-
dino. Vozi s hitrostjo 20 km na uro
in služi za prevažanje pošte, potni-
kov in blaga. V Baru je železnica
vedno v zvezi s parobrodni laškega
parobrodnega društva »Puglia«.

Urejena je tudi plovba po Ska-
derskem jezeru. Veliko denarja so
moral vložiti za uredbo pristanišče
v Viru, Rieki in Plavnici. To plovbo
vzdržuje neka angleško-črnogorska
družba, ki razpolaga s 5 parobrodi,
dolgi od 18 do 31 metrov, enim mo-
torskim čolnom za potnike in enim
motorskim čolnom za prevažanje po-
šte. Promet je zelo živahen in je vzet
predvsem Kotorju. Prej je šel ves
potniški in trgovski promet za Ceti-
njo čez Kotor, zdaj gre čez Bar. Pri-
pelje se s parobrodom do Bara, od
tam z železnico do Vira, od tam zo-
pet s parobrodom do Rieke, od koder
vozijo vozovi ali pa avtomobili na
Cetinje. V barskem pristanišču je
postal promet v par mesecih štiri-
krat večji nego prej.

Zdaj se »Barska družba« bavi s
projektom zgradbe ekonomske želez-
nice, Plavnica-Podgorica, ki bi bila
pozneje podaljšana do Danilovgrada.
Vozila bi samo po bogatih severo-
vzhodnih krajih Črne gore.

Avstriji to širjenje laškega kapi-
tala in političnega vpliva v Črni go-
ri nikakor ne ugaja, ker Italija noče
podpirati avstrijsko-germanske poli-
tike na Balkanu.

Italija pa hoče Avstriji delati
celo zapreke, kakor to dela v Alba-
niji. Italija, ki je seveda formalno v
trozvezi z Avstrijo in Nemčijo, za-
stopa na Balkanu politiko druge tro-
zveze: Rusije, Anglije in Francije. Če
je resnica to, kar smo omenili začet-
koma članka, tedaj more Avstrija sa-
mo o sebi reči z Mollierom: »Tu l'as
voulu, George Dandieu!«

Dve lastnosti zahtevamo od
vsakega blaga, ki ga kupimo: prvič,
da je dobro, drugič, da je poceni. In
po pravici smatramo za slabega go-
sposodarja človeka, ki se pri naku-

povanju blaga ne osira na ta dva
momenta. Takih ljudi je — žal — še
vedno mnogo. Marširajo se da pre-
slepiti od kričajočih reklam in kupi
blago, ki je slabo in obenem seveda
drago; kajti slabo blago je v resnici
vedno drago, da si je na videz morda
poceni. Tako na prim. je še vedno
mnogo ljudi, ki ne vedo, ali nočejo
vedeti, da so pri kraju tisti časi, ko
smo bili glede kavne primese odk-
sani na tuje izdelke, ki so le premno-
gokrat slabi in dragi, ki torej ne od-
govarjajo lastnostima, ki jih zahteva
previden kupovalec od vsakega bla-
ga. Zdaj, ko imamo v Ljubljani lepo
domače podjetje, »Kolinško tovarno
za kavne primese«, ki izdeluje izbor-
no kavno primes ter izvrstno kavo in
sladno kavo, bi ne smelo biti nikogar
več med nami, ki bi dajal prednost
tujim, pogosto dražjim in manj vred-
nim izdelkom te vrste. Izdelki »Koli-
nske tovarne« so po soglasni sodbi
vseh, ki so jih le enkrat poskusili, iz-
borni in pri tem poceni. Zato jih prav
toplo priporočamo!

Izjava.

Kot znan predstavljalec v Ljub-
ljani izjavljam, da nisem identičen z
»uradnikom«, ki ga meni »Poslano«
v »Jutru«.

Valentin Kopitar.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslavšek.

Ustna voda

„EUODIN“

Specijalitet za karies.

Cena 2 kroni.

4813 Glavna zaloga lekarna

Ob. pl. Trakóczy v Ljubljani.

2½ kg
samo tehta

Standard Folding

pisalni stroj iz aluminija. Ima vse
moderne vrline, solidna konstrukcija.
Cena nizka. Zahtevajte cenike in
razkazovanje stroja od 3205

zastopstva „Standard Folding“
Ljubljana, Turjaški trg 4, II.

I K O
Najboljša ura
sedanjosti:

zlata, srebrna, tala, nikljasta
in jeklena se dobi samo pri

H. SUTTNER
Ljubljana, Mestni trg.

Lastna tovarna
ur v Švic.

Tovarna varnostna zanka
I K O

Umrli so v Ljubljani:

Dne 25. oktobra: Marija
Stupica, mestna uboga, 69 let, Po-
ljanska cesta 20. Martin Zgone, už-
itinski paznik, 54 let, Sv. Petra cesta
št. 52.

Dne 26. oktobra: Ludovik
Picelj, sin pekarskega pomočnika,
2 meseca, Kladeška ulica 8.

Dne 27. oktobra: Ivan Bol-
tauzer, zasebnik in meščan, 66 let,
Stari trg 28. — Ferdinand Zupančič,
rejenček, 3 mesece, Streliška ulica
št. 15.

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 3002. Srednji vetrični tlak 759,4 mm

čas	stanje	temper.	vetrični	nebo
opazovanja	barometra	v zrak	tlak	
26. 2. pop.	742,3	10,3	sl. sah.	del. jasno
9. sv.	742,5	8,3	slab sever.	oblačno
27. 7. zj.	741,8	7,1	sl. sah.	—

Srednja dnevna temperatura 8,4°
norm. 8,5°. Padavina v 24 urah 0,0 mm

+
Petra sicer javljamo vsem
soročnikom, prijateljem in znancem
prejeto vest, da je naš ljubljeni
ljubljeni soprog, oče, stari oče in tast,
gospod

Ivan Nep. Boltauzer,
meščan in brivec,

danes ob polu 4. zjutraj v starosti
68. let, po daljši mučni bolezni pre-
minul.

Pogreb nepozabnega rajnika se
vrši jutri dne 28. oktobra ob 4. uri
popoldne iz hiše žalosti Stari trg
št. 28 na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani. 27. oktobra 1910.

3594

Žaljuči ostali.

+
Božena sestra hrčev, las-
ničarjev št. v Ljubljani, naznanja
žalostno vest, da je nje bivši dolgoletni
načelnik in član, gospod

Ivan N. Boltauzer
brivec

dne 27. t. m. ob 1/4 4 zjutraj preminul.

Pogreb se vrši jutri v petek 28 t. m.
ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti
Stari trg št. 28.

Bodi mu časten spomin! 3597

V Ljubljani, dne 27. oktobra 1910.

Mesto posebnega obvestila.

+
Tužnim srcem naznanjamo vsem
soročnikom, prijateljem in znancem
prežalostno vest, da je naš ljubljeni
oče in stric, gospod

Anton Černe
posestnik

v Dobrunji št. 71 v sredo dne
26. oktobra ob 12. uri opoldne po
daljši in mučni bolezni v starosti
84 let preminil v sv. zakramenti za
umirajočega preminul. 3578

Pogreb preminulega rajnika bo v
petek, 28. oktobra 1910 ob 3. uri
popoldne na pokopališču pri sv. Urhu
v Dobrunjah.

Bodi mu blag spomin!

Dobrunje, 27. oktobra 1910.

Žaljuči ostali.

Zahvala.

Ker nam, žal, ni bilo mogoče, se
vsakemu posameznemu osebno zahva-
liti, se s tem za številne dokaze do-
brodneje sočutja ob težkem udarcu,
ki nas je zadel, ko nam je umrl naš
ljubi, dobri oče in tast, gospod

Helmuth Männchen

najvdaneje zahvaljujemo vsem, ki so
dragemu ob mrtvaškem odru in pri
pogrebu izkazali poslednjo čast.

Kranjska dežela je dragemu pokoj-
niku vsled cenjene ljubezni njegovih
bližnjih postala druga domovina; pro-
simo zatorej, naj se mu ohrani časten
spomin.

Vevče, 26. oktobra 1910.

Herman Biehler in gospe Ana,
roj. Männchen.

Z novim letom 1911 odda se v najem
dobro vpeljana 3524

pekarija

blizu tovarne, v kraju, kjer je velein-
dustrija. Natančneje v odvetniški pisarni
dr. V. Schweitzerja v Ljubljani.

Sprejemam

prodajalko

prvo moč, slovenščine in nemščine
smolne istotake tudi

učenko

za svojo manufakturno trgovino. T.
Ogrin, manufakturna trgovina,
Novo mesto. 3567

Sprejemam tako
krojaškega učenca
pod ugodnimi pogoji. — Ivan Komat,
krojaški mojster, Trbovlje, Spod.
Štajerske. 3593

Notarskega kandidata
in v notarskih poslih izvežbanega
solicitorja
3589 sprejme
notar Judovertnik v Ljubljani.

Nov
žalni klobuk

in več
obleke

se poceni prod. Pražekova
(Prodlina) ulica 10. I. leve. 3579

V vili dr. Trillicorjevi, Nunska
ulica 21 se odda za novembrov
termin, eventualno tudi kasneje

stanovanje v visokem parterju

obstoječe iz 4 sob, kopalnice, verande,
prostora na vrtu in bogatih pritliklin in

podstrešno stanovanje

obstoječe iz kuhinje, večje in manjše
mansardne sobe in lepega predprostora.
Vpraša se v I. nadstropju 3596

Elegantno
stanovanje

v vili Nunska ulica 17 v visokem
prtiličju s 4 sobami, verando, kopalno
sobo, z vsemi pripadki in uporabo vrta
se odda — takoj — ali pa
za februar 1911. 3595

Vpraša se v stavbni pisarni

Filipa Zupančiča, mestnega stav-
bniha, Šubičeva ulica 5.

Pristni 3576

laški maroni

surov in pečen po zelo nizki ceni,
se prodaja na drobno in debelo
nasproti glavne pošte.

Vljudno se priporoča

Ana Merluzzi.

Išče se

za ustanovitev tvornice primerno

zemljišče

blizu kakega kolodvora na Kranjskem,
ali pa za tvornico pripraven že obsto-
ječ objekt s parno napravo, vodno
močjo ali pa s prenosom električne
moči. — Ponudbe pod »W. B. 5377«
na anončno ekspedicijo Rudolf Mosse
v Pragi, Příkopy 6. 5591

Prevoz pohištva

vsake vrste za 3577

novembrov termin

obavi se točno in ceno

spedijska družba „BALKAN“ spedijska družba

Dunajska cesta 33 (I. ljublj. javno skladišče)

Telefon št. 100. Telefon št. 100.

Stanovanje
obstoječe iz 4 sob in kuhinje z vsemi pritlik-
linami se odda s 1. novembrom oves-
tine s 1. februarjem. Vpraša se v Spodnji
Šiški, št. 107, I. nadstropje. 3537

Urarski pomočnik

3560 se takoj sprejme pri

Francu Blažanu, urarju v Novem mestu.

Gospodična

dobra prodajalka, ki bi hotela v Zagreb
naj pošlje svojo ponudbo s fotografijo
na naslov D. Leskovec, trgovina
delikatess, Zagreb. 3582

Samostojna, trgovsko izobražena go-
spica s 3000—10.000 K gotovine želi
pristopiti k kakšni večji trgovini z me-
nim blagom kot 3544

družabnica.

Ponudbe na upr. »Slov. Naroda« pod »Z dru-
ženimi močmi« do 27. t. m.

2 sobi

nemeblovani ali pa mebljavani, tudi
vsaka posebej na lepem kraju se
tako odda, 3575

Natančneje v mestni posredo-
valnici za delo in stanovanja.

Pekarija

40 let stara, v sredi mesta Zagreba,
letni promet 15 vagonov moke, se
preda pod ugodnimi pogoji.

Več v upravnistvu »Slovenskega
Naroda«. 3514

Proda se hiša

iz proste roke

6 let davka prosta, v kateri se nahaja
mala specerijska trgovina brez
konkurence. Tuoi je sposobna za vsako
drugo obrt. Nahaja se v najlepšem
kraju na deželi. Cena po dogovoru.

Naslov pove upravnistvo »Slov.
Naroda«. 3568

Koncipijenta

3590 sprejme

dr. IGO JANC, odvetnik v Postojni.

Lepo stanovanje

obstoječe iz 5 sob, z vsemi pritliklinami
in z uporabo vrta se odda za no-
vembrov termin. 3552

Natančneje se poizve pri hišnici
ali pri lastniku na Bleiweisovi cesti
št. 1a, II. nadstr. v Ljubljani.

Plačilnega markerja

slovenca, z dobrimi spričevali, sprejme
večja kavarna v Ljubljani.

Vpraša naj se v upravnistvo tega lista. 35

92